

KOSTT Transmission Grid Strengthening Project

Zemlja:	KOSOVA
Broj projekta:	55387
Sektor:	Electric Bulk Power Transmission and Control
Tip obaveštenja:	Public
Kategorija zaštite životne sredine:	B
Datum odobravanja:	19 Novembar 2025
Status:	Istraživačka
Datum objavljivanja:	30 Septembar 2025

Opis projekta

EBRD razmatra odobravanje korporativnog zajma do 25 miliona evra javnom preduzeću za prenos, sistem i tržišni operator J.S.C. (KOSTT) za finansiranje rehabilitacije i unapređenja odabranih trafostanica, transformatora i prenosnih linija električne energije. Cilj je jačanje pouzdanosti nacionalne visokonaponske mreže i direktno omogućavanje značajnog povećanja kapaciteta obnovljivih izvora energije (OIE), kao i digitalizacija aktivnosti tržišnog operatora. Investicija će biti dodatno podržana grantom od 5.25 miliona evra iz Danskog fonda za saradnju. Projekat koristi pokriće rizika prvog gubitka obezbeđeno kroz garantni program EFSD+ Hi-Bar Evropskog fonda za održivi razvoj (EFSD+). Ovaj program doprinosi tranziciji privreda u Evropskom susedstvu podržavajući održive investicije usmerene na energetska tranziciju.

Ciljevi projekta

Projekat će značajno ojačati elektroenergetsku mrežu Kosova, povećavajući njen kapacitet za integraciju dodatnih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije u sistem. Projekat će omogućiti priključenje planiranih postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora koja su trenutno u fazi razvoja i smanjiti rizik od ograničavanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (*curtailment*). Projekat će podržati funkcionisanje tržišta električne energije. Pored toga, Projekat će pomoći kompaniji da svoje poslovanje uskladi sa međunarodnom najboljom praksom u pogledu sigurnosti i fleksibilnosti rada elektroenergetskog sistema. Uvođenjem platforme Electricity Market Management System (EMMS), Projekat će unaprediti upravljanje energijom, praćenje rada sistema i efikasnost poslovanja kompanije u okviru operacija na tržištu električne energije.

Tranzicioni uticaj

ETI: 65

Projekat je u skladu sa Strategijom EBRD-a za Kosovo, sa posebnim naglaskom na unapređenje i podršku održivom razvoju energetskeg sektora. Očekivani tranzicioni uticaj Projekta zasnivaće se na dve kvalitativne dimenzije: „Zeleno“ (Green) i „Otporno“ (Resilient). Projektom će biti obuhvaćena rehabilitacija trafostanica, kao i zamena transformatora i prenosnih vodova, što će doprineti povećanju energetske efikasnosti i unapređenju pouzdanosti elektroenergetskog sistema. Projekat će takođe omogućiti integraciju novih kapaciteta za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije širom zemlje.

Informacije o klijentu

KOSTT, operator za prenos, sistem i tržište J.S.C, je akcionarsko društvo u vlasništvu Republike Kosovo, a prava akcionara ostvaruje Ministarstvo ekonomskog razvoja. Glavne odgovornosti uključuju rad i održavanje elektroenergetskog prenosnog sistema i tržišta Kosova. KOSTT je takođe otkupljivač električne energije iz obnovljivih izvora.

Finansijski rezime EBRD

EUR 25,000,000.00

Ukupna vrednost projekta

EUR 42,800,000.00

Dodatnost

Kombinovanjem ključnog dugoročnog finansiranja i tehničke podrške, inicijativa stvara sveobuhvatan paket koji unapređuje zelenu tranziciju zemlje i regiona. Učešće EBRD omogućava

pristup finansiranju koje inače nije dostupno na lokalnom tržištu i podržava usvajanje međunarodnih najboljih praksi u pouzdanosti i fleksibilnosti sistema. Banka će takođe pomoći KOSTT-u u jačanju kapaciteta za upravljanje zaštitom životne sredine i društvenim pitanjima, nabavkama i implementaciji.

Sažetak uticaja na životnu sredinu i društvo

Kategorija B (ESP 2019)

Projekat obuhvata rehabilitaciju i unapređenje prenosne mreže KOSTT-a kroz modernizaciju ključnih trafostanica 110 kV, zamenu dotrajalih transformatora, obnovu prenosne opreme, kao i izgradnju novog podzemnog dvostrukog kablovskog voda dužine 5,2 km između trafostanica Prizren 1 i Prizren 2. Investicija će doprineti povećanju pouzdanosti mreže, smanjenju tehničkih gubitaka, jačanju sigurnosti snabdevanja električnom energijom i integraciji novih kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Aktivnosti Projekta neće se odvijati unutar ili u blizini područja koja su proglašena zaštićenim na nacionalnom ili međunarodnom nivou

Ekološka i socijalna procena dužne pažnje (ESDD), koja je obuhvatila procenu poslovanja kompanije i pregled predložene namene sredstava, identifikovala je niz postojećih ekoloških pitanja povezanih sa postojećom imovinom KOSTT-a. Ona uključuju curenje transformatorskog ulja, neadekvatne sisteme sekundarnog zadržavanja, nepostojeće ili nedovoljno efikasne separatore ulja i vode, podzemne rezervoare koji se koriste za prikupljanje kontaminiranih otpadnih voda, kao i nedostatke u upravljanju opasnim otpadom. Potencijalni ekološki rizici uključuju ulja koja sadrže PCB, materijale koji sadrže azbest u starijim objektima, neadekvatno upravljanje otpadom od baterija, kao i lokalizovanu kontaminaciju zemljišta usled istorijskih curenja.

KOSTT trenutno nema u potpunosti formalizovan Sistem upravljanja zaštitom životne sredine i socijalnim pitanjima (ESMS), iako su određene procedure i prakse iz oblasti zaštite životne sredine i socijalnih pitanja već uspostavljene. ESDD je utvrdio nedostatke u odnosu na Zahteve učinka EBRD-a (PR), uključujući potrebu za uspostavljanjem formalnog ESMS-a, unapređenjem upravljanja opasnim materijalima i otpadom, jačanjem nadzora nad izvođačima radova, formalizovanjem mehanizama za podnošenje pritužbi radnika i lokalne zajednice, unapređenjem pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama, kao i ažuriranjem procesa uključivanja zainteresovanih strana.

Kako bi se ovi nedostaci otklonili, dogovoren je Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalna pitanja (ESAP), koji uključuje mere u vezi sa rehabilitacijom i ugradnjom separatora ulja i vode, upravljanjem PCB-ovima, upravljanjem azbestom i opasnim otpadom, sanacijom kontaminiranih područja, unapređenjem upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu, kao i modernizacijom sistema zaštite od požara.

Glavni ekološki i socijalni uticaji povezani su sa građevinskim radovima i očekuje se da će biti privremeni i ograničeni na konkretne lokacije. Oni uključuju buku, prašinu, privremene poremećaje u

saobraćaju, privremena ograničenja pristupa i uznemiravanje lokalne zajednice. Ključni rizici po zdravlje i bezbednost na radu odnose se na radove na elektroenergetskim instalacijama, podizanje i rukovanje teškim teretima, zamenu transformatora, upravljanje izvođačima radova i rizike od požara povezane sa zastarelom infrastrukturom i opremom koja sadrži ulje. Ovim uticajima će se upravljati kroz sprovođenje planova upravljanja građevinskim radovima, koje će pripremiti stručni i kompetentni izvođači radova angažovani u skladu sa zahtevima EBRD-a, kao i kroz mere predviđene ESAP-om.

Tokom faze eksploatacije, očekuje se da će Projekat doprineti smanjenju gubitaka u mreži, poboljšanju pouzdanosti i unapređenju sigurnosti i otpornosti prenosnog sistema električne energije na Kosovu. Uticaji na biodiverzitet očekuju se kao zanemarljivi, budući da će radovi biti ograničeni na postojeće trafostanice i postojeće infrastrukturne koridore. Ne očekuju se uticaji na zaštićena područja, kritična staništa ili objekte kulturnog nasleđa. Za radove iskopa koji će se izvoditi u okviru postavljanja kabla primenjivaće se Procedura za slučajna otkrića (Chance Finds Procedure).

Područja oko trafostanica su pretežno stambena, komercijalna i poljoprivredna. Na osnovu dostupnih informacija i zapažanja sa terena, nisu identifikovane značajne istorijske pritužbe, incidenti povezani sa zdravljem i bezbednošću lokalne zajednice ili konflikti u vezi sa korišćenjem zemljišta koji bi bili povezani sa objektima KOSTT-a. Pregled medijskih objava identifikovao je sindikalne proteste tokom 2025. godine u vezi sa zaradama i uslovima rada. Rukovodstvo KOSTT-a nastavlja dijalog sa predstavnicima zaposlenih. ESAP predviđa uspostavljanje formalnog i lako dostupnog mehanizma za podnošenje pritužbi radnika, kako bi se omogućilo pravovremeno prepoznavanje i rešavanje pitanja na radnom mestu.

Ispitivanje PCB-a potvrdilo je koncentracije ispod praga koji bi, u skladu sa zahtevima Stokholmske konvencije, zahtevao primenu posebnih mera upravljanja. Međutim, ograničena istraživanja na terenu identifikovala su zemljište kontaminirano PCB-om na trafostanici Gjakova 2, sa koncentracijama koje prelaze primenljive interventne vrednosti. Ekološki rizik na ovoj lokaciji ocenjen je kao visok. Dalja istraživanja i mere sanacije uključene su u ESAP. Nije utvrđena kontaminacija podzemnih voda. Na osnovu trenutno dostupnih informacija, očekuje se da će troškovi sanacije biti pokriveni iz sredstava predviđenih za nepredviđene troškove Projekta, što će biti potvrđeno nakon sprovođenja detaljnih istraživanja lokacije.

Ne očekuje se fizičko raseljavanje niti ekonomsko raseljavanje, s obzirom na to da se trafostanice nalaze na zemljištu koje koristi Operator prenosnog sistema (Transmission System Operator – TSO), a većina radova biće izvedena unutar postojećih operativnih površina. Privremena ograničenja pristupa i ograničena prava službenosti mogu biti potrebna duž koridora kablovske veze Prizren 1–Prizren 2 i njima će se upravljati u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i Zahtevom učinka EBRD-a 5 (Performance Requirement 5 – PR5). Potencijalni uticaji na korisnike zemljišta biće dodatno procenjeni tokom detaljnog projektovanja i konačnog utvrđivanja trase. Izvođači radova će primenjivati procedure za ulazak na zemljište i izlazak sa zemljišta, dok će se svim privremenim ili trajnim uticajima povezanim sa zemljištem upravljati kroz Plan pribavljanja zemljišta, u skladu sa zahtevima EBRD-a, ukoliko bude potrebno.

U celini, ESDD je zaključio da će Projekat doneti značajne ekološke i socijalne koristi kroz poboljšanje stabilnosti mreže, smanjenje tehničkih gubitaka i unapređenje mogućnosti za integraciju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Identifikovani rizici su tipični za projekte rehabilitacije prenosnih mreža i smatraju se rizicima kojima se može efikasno upravljati kroz sprovođenje ESAP-a i poštovanje Zahteva učinka EBRD-a. Pod uslovom da se dogovorene mere sprovedu, očekuje se da će Projekat biti usklađen sa primenljivim nacionalnim zahtevima i zahtevima EBRD-a i smatra se prihvatljivim za finansiranje od strane Banke.

KOSTT će imati podršku posebne Jedinice za implementaciju Projekta (Project Implementation Unit – PIU), koja će pružati podršku u sprovođenju ESAP-a, aktivnostima angažovanja zainteresovanih strana i funkcionisanju mehanizma za pritužbe na nivou Projekta.

Ekološke i socijalne informacije koje će biti objavljene obuhvatiće Neteknički sažetak (Non-Technical Summary – NTS) i Plan angažovanja zainteresovanih strana (Stakeholder Engagement Plan – SEP). Banka će pratiti sprovođenje ESAP-a i povezanih planova upravljanja i sprovoditi aktivnosti nadzora, uključujući posete lokacijama, prema potrebi.

Tehnička pomoć

Projekat će se sprovoditi u skladu sa Politikama i pravilima EBRD-a o nabavkama (PP&R). EBRD obezbeđuje sredstva za tehničku pomoć kako bi podržala KOSTT u pripremi Projekta u ekološkom i socijalnom, tehničkom i pravnom aspektu. Pored toga, Banka obezbeđuje i sredstva za tehničku pomoć za podršku KOSTT-u u pripremi studije izvodljivosti za projektovanje digitalne platforme u okviru funkcije Operatora tržišta pri KOSTT-u. Ova sredstva imaju za cilj da olakšaju sprovođenje Projekta i ojačaju institucionalne kapacitete KOSTT-a. Tehnička pomoć će se zajednički finansirati iz sredstava Danskog fonda za saradnju, internih sredstava EBRD-a i Evropskog fonda za održivi razvoj plus (EFSD+).

Kontakt kompanije

Shaban Neziri

shaban.neziri@kostt.com

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD u oblasti merenja uticaja tranzicije mogu se naći ovde.

Poslovne prilike

U vezi sa mogućnostima za poslovnu saradnju ili nabavkama, obratite se kompaniji koja je klijent.

U vezi sa mogućnostima za poslovanje sa EBRD (koje se ne odnose na nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168 E-mail: projectenquiries@ebrd.com U vezi sa projektima u državnom sektoru, posetite EBRD nabavke: Tel: +44 20 7338 6794 E-mail: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti se mogu uputiti korišćenjem EBRD obrasca za upite.

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (eng. ESP) U ESP i Uslovima za realizaciju (eng. PR) vezanim za nju utvrđeni su načini na koje EBRD sprovodi svoju opredeljenost za promovisanje „ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i PR sadrže konkretne odredbe kojima se od klijenata traži da poštuju važeće zahteve predviđene nacionalnim zakonima u oblasti javnog informisanja i javnih konsultacija, kao i da uspostave žalbeni mehanizam za primanje i omogućavanje rešavanja žalbi i pritužbi zainteresovanih strana, posebno u vezi sa ekološkim i socijalnim učinkom klijenta i projekta. Srazmerno prirodi i obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahteva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proističu iz projekata, ili da sprovedu konstruktivne konsultacije sa zainteresovanim stranama, razmotre njihove komentare i odgovore na njih. Više informacija o praksi EBRD u ovoj oblasti dato je u ESP.

Integritet i usklađenost sa propisima

Kancelarija Glavnog stručnjaka EBRD za kontrolu usklađenosti sa propisima (eng. OCCO) promoviše dobro upravljanje i osigurava da, u skladu sa najboljom međunarodnom praksom, sve aktivnosti Banke ispunjavaju najviše standarde integriteta. Za sve klijente Banke sprovodi se detaljna analiza integriteta kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka smatra da je identifikovanje i rešavanje pitanja tokom faza ocenjivanja i odobravanja projekta najdelotvorniji način da se osigura integritet poslovanja Banke. OCCO ima ključnu ulogu u ovim naporima za zaštitu, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe nadležna za ispitivanje navoda o prevari, korupciji i zloupotrebi službene dužnosti u projektima koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja da je došlo do prevare ili korupcije, treba da podnese pisanu prijavu glavnom stručnjaku za kontrolu usklađenosti sa propisima putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim stvarima u cilju daljeg praćenja. Sve prijave, uključujući i one anonimne, će biti razmotrene. Prijave se mogu dostaviti na bilo kom jeziku Banke ili jeziku neke od zemalja u kojima Banka posluje. Dostavljene informacije moraju biti date u dobroj veri.

Politika pristupa informacijama (eng. AIP)

Ovom politikom se utvrđuje način na koji EBRD objavljuje informacije i sprovodi konsultacije sa zainteresovanim stranama Banke, kako bi podigla nivo poznavanja i razumevanja njenih strategija, politika i operacija, posle njenog stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Da biste saznali koje

informacije su dostupne na veb sajtu EBRD posetite stranicu Politika pristupa informacijama. Konkretna zahteva za dobijanje informacija možete uputiti korišćenjem EBRD obrasca za upite.

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (eng. IPAM)

Ako naponi klijenta ili Banke za otklanjanje razloga za zabrinutost vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka (npr. putem mehanizma koji je klijent uspostavio za rešavanje pritužbi na nivou projekta ili kroz direktnu saradnju sa rukovodstvom Banke) ostanu bez uspeha, pojedinci i organizacije mogu da pokušaju da otklone svoje razloge za zabrinutost preko mehanizma EBRD-a pod nazivom Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM).

IPAM nezavisno razmatra pitanja projekta za koja se veruje da su prouzrokovala (ili bi mogla da prouzrokuju) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na projektu radi rešavanja pitanja vezanih za zaštitu životne sredine, socijalnih pitanja ili pitanja vezanih za javno objavljivanje podataka; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku ili određene odredbe svoje Politike pristupa informacijama koje se odnose na konkretan projekat; i po potrebi, da rešava bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno sprečavajući buduće slučajeve neusklađenosti Banke sa propisima. Posetite veb stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti za više informacija o IPAM-u i njihovom mandatu; načinu podnošenja Zahteva za pregled; ili kontaktirajte IPAM putem elektronske pošte ipam@ebrd.com kako bi dobili smernice i više informacija o IPAM-u i načinu podnošenja zahteva.